

CYNGOR BRO MORGANNWG

CODI TÂL AM OFAL A GWASANAETHAU CYMORTH

dan

**Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant
(Cymru) 2014**

01 Ebrill 2022

CYNNWYS

ADRAN	RHIF TUDALEN
Y Cefndir Deddfwriaethol	3
Egwyddorion Allweddol y Polisi Codi Tâl	4
Cwmpas y Polisi Codi Tâl	6
Y Broses Asesu Ariannol	8
Y Weithdrefn Codi Tâl	10
Asesu Cyfalaf	12
Asesu Incwm	15
Swm Incwm Isaf (SII)	16
Gwariant sy'n Gysylltiedig ag Anabledd (GGA)	17
Cyfrifo'r Tâl	18
Taliadau Uniongyrchol	20
Amddifadu o Asedau/Incwm ac Adennill Dyledion	20

Atodiadau

Atodiad 1 Cymorth	Taliadau Safonol ar gyfer Gofal a Gwasanaethau
Atodiad 2	Diystyriadau Cyfalaf ac Incwm
Atodiad 3	Lwfansau/Treuliau
Atodiad 4	Gweithdrefn Adolygu Tâl

Y CEFNDIR DEDDFWRIAETHOL

Cyflwyniad

- 1.1** Daeth Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 ('DGCLI 2014') i rym ar 6 Ebrill 2016. Mae'n cynnig y fframwaith statudol i gyflawni ymrwymiad Llywodraeth Cymru i ganolbwyntio ar les, hawliau a chyfrifoldebau. Mae'n dwyn ynghyd ddyletswyddau a swyddogaethau awdurdodau lleol mewn perthynas â gwella lles oedolion sydd angen gofal a chymorth, a gofalwyr sy'n oedolion y mae angen cymorth arnynt, i greu un darn o ddeddfwriaeth.
- 1.2** Mae'r Ddeddf yn cynnig un fframwaith cyfreithiol ar gyfer codi tâl am ofal a chymorth, neu yn achos gofalwr, codi tâl am gymorth. Fodd bynnag, mae rhai gwahaniaethau o hyd rhwng codi tâl am ofal mewn cartref gofal a chodi tâl am ofal yn y cartref/yn y gymuned. Nodir gwahaniaethau o'r fath yn y Polisi Codi Tâl hwn.
- 1.3** Mae'r Polisi Codi Tâl hwn yn berthnasol i bob asesiad ariannol a gynhelir ar neu ar ôl 1 Ebrill 2017, waeth beth fo'r math o ofal a roddir neu ble y caiff ei dderbyn.

Rheoliadau a Chod

- 1.4** Mae DGCLI 2014 (a61) yn cynnig rheoliadau i nodi'n fanylach sut y bydd y trefniadau codi tâl yn gweithredu ar ôl 6 Ebrill 2016. Rhaid i'r Awdurdod ddilyn y rheoliadau wrth gynnal asesiadau ariannol a phenderfynu ar unrhyw daliadau (paragraff 5.1 y canllawiau) ac wrth arfer ei swyddogaethau eraill mewn perthynas â chodi tâl. Os bydd unrhyw anghydfod ynghylch unrhyw ran o'r Polisi Codi Tâl hwn, mae cynnwys y rheoliadau codi tâl a'r Canllawiau yn cael blaenoriaeth. Y 'Rheoliadau Codi Tâl' perthnasol yw: -
- Rheoliadau Gofal a Chymorth (Asesiad Ariannol) (Cymru) 2015;
 - Rheoliadau Gofal a Chymorth (Gosod Ffi) (Cymru) 2015;
 - Rheoliadau Gofal a Chymorth (Dewis o Lety) (Cymru) 2015;
 - Rheoliadau Gofal a Chymorth (Taliadau Gohiriedig) (Cymru) 2015;
 - Rheoliadau Gofal a Chymorth (Adolygu Penderfyniadau a Dyfarniadau Gosod Ffi) (Cymru) 2015.
- 1.5** Mae dolen i'r holl Rheoliadau ar gael yma: [Rheoliadau Gofal a Chymorth \(Asesu\) \(Cymru\) 2015 \(legislation.gov.uk\)](#)
- 1.6** Yn ogystal, mae Cod Ymarfer (Rhan 4/5 Asesu a Chodi Tâl Ariannol) ('y Canllawiau') wedi'i gyhoeddi dan adran 145 DGCLI 2014, a ddaeth i rym ar 6

Ebrill 2016. Rhaid i awdurdodau lleol, wrth gyflawni eu swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol, weithredu yn unol â'r Canllawiau a cheir cyfeiriadau yn y Polisi Codi Tâl hwn at y Canllawiau a'r atodiadau perthnasol. Mynegir gofyniad yn y Canllawiau fel 'rhaid' neu 'rhaid peidio', a phan fo gan awdurdod lleol ddisgresiwn, fe'i mynegir fel 'gall' neu 'dylai/ni ddylai' (gweler paragraffau 1.3 ac 1.4 1 y Canllawiau).

1.7 Mae dolen i'r Cod Ymarfer ar gael yma:

[Codau Ymarfer a chanllawiau | Gofal Cymdeithasol Cymru](#)

EGWYDDORION ALLWEDDOL Y POLISI CODI TÂL

2.1 Egwyddor gyffredinol y Ddeddf yw mai dim ond yr hyn y gallant ei fforddio y mae angen i bobl y gofynnir iddynt dalu tâl ei dalu (paragraff 3.4 y Canllawiau). Gall awdurdodau lleol bellach arfer eu disgresiwn o ran a ddylid codi tâl am ofal mewn cartref gofal, am ofalwyr ac am ofal cartref (paragraff 3.1 y Canllawiau). Bydd yr Awdurdod yn parhau i godi tâl pan fo person yn derbyn gofal mewn cartref gofal a hefyd pan fo'r person yn derbyn gofal yn y cartref.

2.2 Nodir yr egwyddorion sy'n sail i'r fframwaith asesu a chodi tâl ariannol yn y Canllawiau (paragraff 3.4), a nodir isod. Felly, rhaid i'r Awdurdod: -

- a. sicrhau na chodir mwy ar bobl nag y mae'n rhesymol ymarferol iddynt eu talu;
- b. peidio â chodi mwy ar bobl na'r gost i'r awdurdod o roi neu drefnu'r gofal a'r cymorth y maent yn eu derbyn (neu y maent i'w cael eu hunain drwy daliadau uniongyrchol);
- c. bod yn gyson, er mwyn dileu amrywiad yn y ffordd y caiff pobl eu hasesu'n ariannol;
- d. bod yn glir ac yn dryloyw, fel bod pobl yn gwybod faint y codir arnynt;
- e. hyrwyddo canlyniadau lles, cynhwysiant cymdeithasol a chefnogi'r weledigaeth o
annibyniaeth, llais a rheolaeth;
- f. cefnogi gofalwyr i ofalu am eu hiechyd a'u lles eu hunain, ac i ofalu'n effeithiol ac yn ddiogel;
- g. canolbwyntio ar yr unigolyn, gan adlewyrchu'r amrywiaeth o sefyllfaoedd gofal a gofalu a'r amrywiaeth o opsiynau sydd ar gael i helpu i fodloni anghenion a chanlyniadau lles pobl;
- h. codi tâl yn gyfartal fel bod y rheiny sydd ag anghenion gofal a chymorth tebyg yn cael eu trin yr un fath a lleihau anghysondebau rhwng y ffordd y codir tâl am wahanol fathau o ofal a chymorth;
- i. annog y rheiny sydd am aros mewn gwaith, addysg neu hyfforddiant neu sydd am gael gwaith, addysg neu hyfforddiant, neu sydd am gynllunio ar gyfer costau bodloni eu hanghenion yn y dyfodol, i wneud hynny gan eu galluogi i wneud hynny;
- j. bod yn gynaliadwy i awdurdodau lleol yn yr hirdymor.

Pobl sydd â diffyg galluedd

- 2.3** Pan fo gan berson ddiffyg galluedd gellir ei asesu o hyd yn berson sy'n gallu cyfrannu tuag at gost ei ofal a'i gymorth. Lle bo'n bosibl, bydd yr Awdurdod yn gweithio gyda rhywun sydd â'r awdurdod cyfreithiol i wneud penderfyniadau ariannol ar ran y person sydd â diffyg galluedd. Os nad oes person o'r fath, yna gall yr Awdurdod gysylltu â'r Llys Gwarchod (paragraff 5.5 y Canllawiau).

Budd-daliadau Lles

- 2.4** Bydd person sy'n destun asesiad ariannol yn cael cynnig cyngor ar y budd-daliadau lles y gallai fod ganddynt yr hawl i'w cael. Lle bo angen, gall y cymorth hwn hefyd gynnwys cymorth i gwblhau hawliadau budd-daliadau a chamau dilynol, os yw'r person yn dymuno. Bydd y cyngor hwn fel arfer yn cael ei roi gan Aseswyr Cyllid a Budd-daliadau'r Awdurdod yn rhan o'r broses asesu ariannol. Lle bo'n bosibl, gellir cyfeirio'r person at sefydliadau neu asiantaethau perthnasol i gael cymorth annibynnol, pe bai'n well ganddo (paragraff 5.8 y Canllawiau).

Adolygiad Blynyddol o Aseidiadau Ariannol

- 2.5** Caiff person sydd wedi cael asesiad ariannol ei ailasesu'n flynyddol er mwyn ystyried unrhyw newidiadau i incwm neu gyfalaf.
- 2.6** Cynhelir ailasesiad ariannol i ystyried unrhyw fudd-daliadau ychwanegol a roddir o ganlyniad i unrhyw gyngor ar fudd-daliadau lles a roddwyd i'r person yn rhan o'r broses asesu ariannol. Caiff y tâl ei ailgyfrifo pan fo budd-daliadau lles ychwanegol wedi'u rhoi, Pan gaiff asesiad sy'n bodoli eisoes ei ailgyfrifo, gan arwain at newid yn swm y tâl, bydd y person yn cael datganiad o unrhyw dâl diwygiedig.
- 2.7** Os bydd amgylchiadau ariannol person yn newid, dylai hysbysu'r Cyngor fel y gellir cynnal ailasesiad.

CWMPAS Y POLISI CODI TÂL

Pryd y codir tâl

- 3.1** Mae'r Polisi Codi Tâl hwn yn berthnasol i'r oedolion hynny (h.y. pobl 18 oed a hŷn) sy'n derbyn gofal a chymorth a roddir a/neu a drefnir gan yr Awdurdod i fodloni anghenion cymwys person (gweler paragraff 5.1 y Canllawiau), p'un a yw'r gofal a'r cymorth hwnnw: -
- a. mewn cartref gofal, neu
 - b. yn y gymuned; a/neu
 - c. yn cael eu rhoi drwy gyfrwng taliadau uniongyrchol.
- 3.2** Mae DGCLI 2014, ynghyd â'r rheoliadau a'r Canllawiau cysylltiedig, yn gwahardd yr Awdurdod rhag codi tâl ar blentyn am y gofal a'r cymorth a roddir dan Ran 4 DGCLI 2014 (Bodloni Anghenion). Gwaherddir yr Awdurdod hefyd rhag codi tâl ar rieni/gwarcheidwaid plentyn sy'n derbyn gofal a chymorth o'r fath. Os yw'r plentyn yn ofalwr ynddo'i hun, ni chodir tâl am unrhyw gymorth a roddir iddo (dan Ran 4 DGCLI 2014) (paragraff 5.6 y Canllawiau).
- 3.3** Pan fo person yn dymuno ymrwymo i gytundeb preifat am ofal a chymorth yn ychwanegol at yr hyn a roddir neu a drefnir gan yr Awdurdod, nid yw'r Polisi Codi Tâl hwn yn gymwys i'r hyn a godir nac i'r hyn a delir am unrhyw ofal preifat o'r fath. Nid oes dim yn DGCLI 2014, yn y rheoliadau nac yn y Canllawiau sy'n atal person rhag ymrwymo i drefniadau preifat o'r fath, lle mae'n dewis gwneud hynny (paragraff 3.6 y Canllawiau).
- 3.4** Ar ôl i'r broses asesu ariannol ddod i ben, gall person fod yn atebol i dalu tuag at ei gostau. Pan fo taliadau i'w talu, mae atebolrwydd y person i dalu am ei ofal a'i gymorth yn dechrau ar y dyddiad y mae'n eu derbyn gyntaf, boed yn y gymuned, mewn cartref gofal neu drwy daliadau uniongyrchol. Fodd bynnag, dim ond ar ôl y dyddiad y rhoddir datganiad o'r tâl i'r defnyddiwr gwasanaeth y gellir casglu taliadau (paragraff 5.22 y Canllawiau).

Pobl na chodir tâl arnynt am eu gwasanaethau gofal a chymorth

- 3.5** Mae rhai categorïau o bobl na fydd Awdurdod yn codi tâl arnynt gan fod yn rhaid trefnu'r math o ofal a chymorth yn rhad ac am ddim (para 5.12 y Canllawiau). Dyma lle mae'r person sy'n derbyn gwasanaethau gofal a chymorth: -
- a. yn dioddef o unrhyw fath o Glefyd Creutzfeldt-Jakob (rhaid i'r clefyd fod wedi'i ddiagnosisio gan weithiwr meddygol proffesiynol cofrestredig);
 - b. yn gymwys i dderbyn ei ofal a'i gymorth yn becyn o wasanaethau ôl-ofal yn unol ag Adran 117 Deddf Iechyd Meddwl 1983;

Gwasanaethau a ddarperir yn ddi-dâl

- 3.6** Mae rhai gwasanaethau na chaiff yr Awdurdod godi tâl amdanynt, fel a ganlyn:-
- a. Gofal a chymorth 'ailalluogi' a roddir i berson am hyd at chwe wythnos (neu fwy, fel y cytunwyd) i'w alluogi i gynnal neu adennill ei allu i fyw'n annibynnol gartref. Mae hyn yn berthnasol pan drefnir yr ailalluogi dan y Ddeddf (dan Ran 2 (Swyddogaethau cyffredinol); Rhan 4 (Bodloni anghenion) neu drwy gyfrwng taliadau uniongyrchol dan adrannau 50 neu 52 (Taliadau Uniongyrchol) (gweler para 5.12 y Canllawiau). Pan ddaw'r cyfnod ailalluogi i ben, a bod y person yn parhau i dderbyn gwasanaethau gofal a chymorth yn y gymuned, bydd y darpariaethau codi tâl arferol yn berthnasol. Pan oedd person yn derbyn gofal a chymorth parhaus yn y gymuned cyn iddo gael gwasanaethau ailalluogi, dim ond y pecyn gofal ailalluogi ychwanegol na chodir tâl amdano am hyd at chwe wythnos, ac ar ôl hynny bydd arferion codi tâl arferol ar gyfer y pecyn cyfan yn berthnasol;
 - b. Trafnidiaeth i wasanaeth dydd pan ddarperir hynny gan yr Awdurdod i fodloni anghenion cymwys person (paragraff 5.12);
 - c. Gwasanaeth eiriolaeth proffesiynol annibynnol a ddarperir gan yr Awdurdod yn unol â Rhan 10 (Cwynion, Cynrychiolwyr a Gwasanaethau Eiriolaeth) y Ddeddf (h.y. pan all person oresgyn y rhwystr(au) i gymryd rhan lawn yn y prosesau asesu, cynllunio gofal a chymorth, adolygu a diogelu dim ond gyda chymorth unigolyn priodol ac nad yw unrhyw unigolyn o'r fath ar gael) (paragraff 5.12);
 - d. Gwybodaeth a chynghor a roddir (dan Ran 2 GDCLI 2014) i ddefnyddwyr gwasanaeth, neu ddarpar ddefnyddwyr gwasanaeth, am ystod y gwasanaethau a ddarperir a'r gwasanaethau sydd ar gael (paragraff 5.12);

- e. Mae asesu anghenion gofal; cynnal asesiad ariannol; cynllunio gofal; cynlluniau gofal; rhoi datganiadau am dâl am wasanaeth; cynnal adolygiad o benderfyniad codi tâl neu dâl ei hun yn wasanaethau nad yw'r Awdurdod yn codi tâl amdanynt, gan nad yw prosesau o'r fath yn gyfystyr â rhoi gofal a chymorth (para 5.12);
- f. Ni chodir tâl ar ofalwyr am wasanaethau cymorth a roddir iddynt yn ofalwr. Mae gwasanaeth a ddarperir i fodloni anghenion gofal a chymorth y person y mae'r gofalwr yn rhoi gofal iddo (e.e. am seibiant) yn wasanaeth i'r person sy'n derbyn gofal ac nid yn wasanaeth i'r gofalwr. At ddibenion codi tâl, byddai felly'n rhan o unrhyw dâl am ofal a chymorth a roddir i'r person, yn hytrach na'r gofalwr.

Y BROSES ASESU ARIANNOL

Dim gofyniad am asesiad ariannol

- 4.1** Nid yw'n ddyletswydd ar yr Awdurdod i gynnal asesiad ariannol dan yr amgylchiadau canlynol (paragraff 5.18): -
 - a. Mae'r person yn derbyn gofal a chymorth na ellir codi tâl amdanynt (gweler 3.4 a 3.5 uchod);
 - b. Mae'r person yn gwrthod cael asesiad ariannol;
 - c. Pan fo'r gwasanaeth gofal a chymorth a ddarperir (gan gynnwys gwasanaethau ataliol a chymorth) yn cynnwys tâl cyfradd safonol (gweler paragraffau 5.10, 5.11, 5.12, 5.13 a 5.14 isod);
 - d. Mae'r person yn gwrthod rhoi (yn rhannol neu o gwbl) y wybodaeth a/neu'r dogfennau o fewn 15 diwrnod gwaith (neu estyniad amser arall y cytunwyd arno) y mae ei/eu hangen yn rhesymol ar yr Awdurdod i gynnal yr asesiad ariannol.
- 4.2** Os nad yw'r person wedi rhoi'r wybodaeth/dogfennau y gofynnwyd amdani/amdanynt, gall yr Awdurdod benderfynu bod ganddo ddigon o wybodaeth i benderfynu ar y tâl, ar sail y wybodaeth/dogfennau sydd ar gael. Er enghraifft, os ceir gwybod bod gan y person gynilion neu ei fod yn berchen ar eiddo, gyda gwerth sy'n fwy na'r terfyn cyfalaf, gall yr Awdurdod fod yn fodlon bod y person yn gallu fforddio swm y tâl mewn perthynas â'i ofal a'i gymorth (paragraffau 5.18 a 5.19 y Canllawiau).

Gwybodaeth i'w rhoi gan yr Awdurdod cyn yr asesiad ariannol

- 4.3** Ym mhob achos, ac eithrio'r rheiny a nodir ym mharagraffau 4.1 a 4.2 uchod, rhaid i'r Awdurdod gynnal asesiad ariannol a phenderfynu faint y gall y person fforddio ei dalu'n rhesymol.
- 4.4** Cyn cynnal asesiad ariannol, bydd yr Awdurdod yn rhoi'r wybodaeth ganlynol (paragraff 5.14 y Canllawiau a Rheoliad 3 y Rheoliadau Asesu Ariannol): -
- a. manylion y gofal a'r cymorth sy'n cael eu cynnig neu eu rhoi i'r person y gellir codi tâl amdanynt, gan gynnwys gofal a chymorth y mae taliadau uniongyrchol yn cael eu hystyried neu eu gwneud ar eu cyfer;
 - b. manylion y Polisi Codi Tâl ar gyfer rhoi gofal a chymorth, sy'n nodi'r elfennau hynny o'r gofal a'r cymorth sy'n destun tâl; y tâl cyfradd safonol y caniateir ei godi; unrhyw daliadau cyfradd safonol a swm uchaf y tâl wythnosol, pan fo'r tâl hwnnw'n is na'r tâl safonol;
 - c. manylion y broses asesu ariannol, gan gynnwys y terfynau cyfalaf presennol (£50,000 ar gyfer Gofal Preswyl a Nyrsio a £24,000 ar gyfer Gofal Amhreswyl ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/23);
 - ch. manylion y wybodaeth a'r dogfennau y mae angen i berson eu rhoi ar gyfer yr asesiad ariannol, a fydd yn cynnwys manylion ei incwm, ei asedau a'i wariant, er mwyn gallu cynnal asesiad ariannol;
 - d. yr amserlenni ar gyfer rhoi'r wybodaeth at ddibenion yr asesiad ariannol a chanlyniadau peidio â'i rhoi o fewn yr amserlenni gofynnol a/neu wrthod caniatáu i'r Awdurdod gynnal asesiad ariannol;
 - dd. gwybodaeth am y datganiad ysgrifenedig sydd i'w roi gan yr Awdurdod ar ôl cwblhau'r broses asesu ariannol, am allu'r person i dalu tâl;
 - e. manylion unrhyw gyfleusterau ymweld â'r cartref, gyda manylion cyswllt Swyddog Cyllid o fewn yr Awdurdod sy'n gallu rhoi mwy o wybodaeth, os oes angen;
 - f. gwybodaeth am hawl y person i benodi trydydd parti i gynorthwyo, neu i weithredu ar ei ran, mewn perthynas â'r broses asesu ariannol;
 - ff. manylion cyswllt y swyddi hynny o fewn yr Awdurdod y gall y person gysylltu â hwy i gael mwy o wybodaeth.

Y WEITHDREFN CODI TÂL

Pan roddir y gofal a'r cymorth yng nghartref y person

- 5.1** Penderfynir ar y tâl yn ystod y broses asesu ariannol, yn unol â rheoliadau ynghylch trin cyfalaf ac incwm pan fo gofal y person yn cael ei roi yn y gymuned. Ceir mwy o wybodaeth am drin cyfalaf ac incwm yn y Polisi Codi Tâl hwn ym mharagraffau 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6, 6.7, 6.8, 6.9, 6.10 a 6.11 isod.
- 5.2** Pan fo'r Awdurdod yn penderfynu bod amgylchiadau ariannol person yn ddigonol iddo dalu tuag at ei ofal a'i gymorth, byddwn yn cyfrifo'r tâl safonol am y gofal a'r cymorth a roddir i'r person (gweler Atodiad 1). Os yw'r tâl safonol yn uwch na'r tâl uchaf (£100 yr wythnos ar gyfer y flwyddyn 2022/23), dim ond y tâl uchaf a godir ar y person.
- 5.3** Ar ôl cwblhau'r broses asesu ariannol, anfonir datganiad ysgrifenedig o'r tâl at y person a fydd yn atebol i dalu am ei ofal a'i gymorth o'r dyddiad y rhoddwyd y datganiad gyntaf. Fodd bynnag, nid oes angen gwneud taliad tan ar ôl y dyddiad yr anfonir y datganiad at y person.

Pan roddir y gofal a'r cymorth mewn cartref gofal

- 5.4** Byddwn yn cyfrifo'r tâl safonol am y gofal a'r cymorth a roddir i'r person pan roddir ei ofal mewn cartref gofal. Mae swm y tâl safonol yn amrywio yn dibynnu ar y math o ofal sy'n cael ei roi, gyda'r cyfraddau'n cael eu haddasu bob blwyddyn (bob mis Ebrill fel arfer).
- 5.5** Bydd swm y tâl wythnosol yn cael ei bennu gan y broses asesu ariannol, yn unol â rheoliadau ar derfyn cyfalaf a'r SII. Ceir mwy o wybodaeth yn y Polisi Codi Tâl hwn ym mharagraffau 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6 ac 8.7 isod.
- 5.6** Ar ôl cwblhau'r asesiad ariannol, anfonir datganiad ysgrifenedig o'r tâl at y person ac ni fydd angen gwneud taliad tan ar ôl y dyddiad yr anfonir y datganiad at y person. Fodd bynnag, ar ôl anfon y datganiad, mae'r person yn atebol i dalu am y gofal a'r cymorth o'r dyddiad y cawson nhw eu hariannu gan yr Awdurdod (h.y. fel arfer o'r dyddiad y symudodd y person i'r cartref gofal).

Adolygu Penderfyniadau Codi Tâl

- 5.7** Mae'r Rheoliadau ac Atodiad E y Canllawiau yn cynnig proses i alluogi'r person i adolygu'r tâl sy'n cael ei godi am ei ofal a'i gymorth. Mae hefyd yn berthnasol i'r trydydd partïon hynny y mae'r Awdurdod yn ceisio adennill ganddynt asedau/incwm y mae'r Awdurdod yn credu eu bod wedi'u trosglwyddo iddynt er mwyn osgoi taliadau.
- 5.8** Mae mwy o wybodaeth am weithdrefnau Adolygu Taliadau a Godir ar gael yn

Atodiad 4 y Polisi Codi Tâl hwn.

- 5.9** Pan fydd person yn gofyn i'w dâl am ofal a chymorth gael ei adolygu, bydd y gwasanaethau'n parhau i gael eu darparu iddo gan yr Awdurdod. Fodd bynnag, bydd y person yn parhau'n atebol am y taliadau, a fydd yn parhau i gronni hyd nes y gwneir penderfyniad..

Taliadau cyfradd safonol

- 5.10** Gall yr Awdurdod godi tâl safonol am y gwasanaethau canlynol (paragraff 6.1 y Canllawiau):-

- a. gofal a chymorth a roddir dan Ran 4 DGCLI 2014 (bodloni anghenion);
- b. Gwasanaethau ataliol (a15 DGCLI 2014);
- c. Gwasanaethau cymorth (a17 DGCLI 2014).

- 5.11** Codir taliadau o'r fath am ofal a chymorth lefel isel a chost isel, fel arfer am gofal a chymorth a roddir yn gyfnewid am fyw arferol. Rhaid i'r tâl cyfradd safonol beidio â bod yn fwy na'r gost a ysgwyddir wrth drefnu neu ddarparu'r gwasanaeth.

- 5.12** Pan fo'r Awdurdod yn codi tâl safonol am wasanaeth, nid oes dyletswydd ar yr Awdurdod i gynnal asesiad ariannol: fel arfer byddai'n anghymesur gwneud hynny am yr hyn sydd fel arfer yn dâl cymedrol. Fodd bynnag, os yw person yn talu nifer o daliadau cyfradd safonol, bydd yr Awdurdod yn cynnig asesiad ariannol i'r person os oes rheswm dros gredu bod y taliadau cyfradd safonol cyfunol yn rhy ddrud i'r person, neu y gallent fod yn rhy ddrud iddo. (paragraff 6.4 y Canllawiau).

- 5.13** Pan fo person yn talu'r tâl wythnosol uchaf am ei wasanaethau gofal a chymorth eraill, rhaid i unrhyw daliadau cyfradd safonol gael eu talu gan y person yn ychwanegol at y tâl wythnosol uchaf (£100.00 yr wythnos ar hyn o bryd) (paragraff 7.2 y Canllawiau).

- 5.14** Pan fo'r Awdurdod yn cynnal asesiad ariannol, ystyrir y swm a delir gan y person mewn taliadau cyfradd safonol am wasanaethau a nodir ym mharagraff 5.10 uchod wrth gyfrifo'r SII (gweler paragraff 8.1 isod).

ASESU CYFALAF

- 6.1** Ystyrir mai cyfalaf yw'r adnoddau ariannol a ddelir gan berson sydd ar gael iddo eu defnyddio. Fel arfer, ystyrir bod adnoddau cyfalaf yn fwy gwydn nag incwm, gan eu bod fel arfer yn cynhyrchu elw (e.e. cynilion, buddsoddiadau ac eiddo).

6.2 Cyfrifir cyfalaf person yn unol â Rhan 4 (Trin a chyfrifo cyfalaf) ac Atodlen 2 (Cyfalaf i'w ddiystyru) Rheoliadau Gofal a Chymorth (Asesiad Ariannol) (Cymru) 2015 ac mae'r egwyddorion canlynol yn berthnasol:-

- a. Ni chodir tâl ar berson ddwywaith am yr un adnoddau, a gaiff eu trin yn incwm neu gyfalaf, ond nid y ddau (paragraff 2.5 Atodiad A y Canllawiau).
- b. Dim ond cyfalaf y person sy'n cael ei asesu y gellir ei ystyried yn yr asesiad ariannol o'r hyn y gall fforddio ei dalu (paragraff 5.4 y Canllawiau).
- c. Pan fo'r person yn dal cyfalaf fel rhan o gwpl, y rhagdybiaeth yn y lle cyntaf yw bod gan y ddau berson gyfran gyfartal o'r cyfalaf hwnnw. Gellir asesu cyfalaf cwpl ond dim ond pan fo hyn yn fwy manteisiol yn ariannol i'r person sy'n cael ei asesu (paragraff 5.3 y Canllawiau).
- d. Caiff gwerth ased cyfalaf ei asesu er mwyn ei ystyried yn yr asesiad ariannol. Ac eithrio Tystysgrifau Cynilion Cenedlaethol, y prisiad fydd gwerth cyfredol y farchnad neu'r gwerth ildio minws:
 - I. 10% o'r gwerth os bydd unrhyw dreuliau gwirioneddol yn gysylltiedig â gwerthu'r ased; ac
 - II. Unrhyw ddyledion sy'n weddill a sicrhawyd ar yr ased.

Terfyn Cyfalaf

6.3 Y terfyn cyfalaf yw cyfanswm gwerth asededig asedau cyfalaf person; dyma'r pwynt lle mae gan berson hawl i gael cymorth ariannol sy'n seiliedig ar brawf modd gan yr Awdurdod i fodloni ei anghenion gofal a chymorth cymwys (paragraff 5.9 y Canllawiau).

6.4 Caiff unrhyw gyfalaf sy'n is na'r terfyn cyfalaf ei ddiystyru yn yr asesiad ariannol. Mewn amgylchiadau o'r fath, ni ddylai fod angen i berson gyfrannu at gost ei ofal a'i gymorth gan ddefnyddio ei asedau cyfalaf (paragraff 5.10 y Canllawiau).

6.5 Os yw cyfalaf y person ar y terfyn cyfalaf sydd mewn grym neu'n uwch na hynny, bydd y person:-

- a. yn agored i dalu cost lawn ei ofal a'i gymorth mewn cartref gofal;
- b. angen talu'r tâl uchaf, y cyfraniad neu'r ad-daliad sy'n gymwys os yw'n cael gofal a chymorth yn ei gartref ei hun neu yn y gymuned, lle mae cost wythnosol ei ofal a'i gymorth ar lefel y tâl wythnosol uchaf neu'n uwch na

hynny.

Pan fo'r Awdurdod yn trefnu gofal person

- 6.6** Gall person sydd â chyfalaf ar y terfyn cyfalaf neu'n uwch na hynny ofyn i'r Awdurdod drefnu ei ofal a'i gymorth i fodloni ei anghenion gofal a chymorth cymwys, os yw'n dewis gwneud hynny. Fodd bynnag, bydd angen i bobl yn y sefyllfa hon dalu cost lawn eu gofal a'u cymorth mewn cartref gofal, neu'r gost lawn hyd at y tâl wythnosol uchaf mewn perthynas â gofal a chymorth yn y gymuned, hyd nes y bydd gwerth eu cyfalaf ar lefel y terfyn cyfalaf neu'n is na hynny (paragraff 5.11 y Canllawiau).

Cyfalaf i'w ddiystyru

- 6.7** Ni chaiff rhai mathau o gyfalaf eu cynnwys wrth asesu cyfalaf person h.y. cânt eu 'diystyru' (gweler para 2.28 y Canllawiau). Gall y rhain gynnwys eiddo personol; taliadau anaf personol; blwydd-daliadau; polisïau sicrwydd bywyd a mathau penodol o fondiau buddsoddi.
- 6.8** Pan fo person yn cael gofal a chymorth gan yr Awdurdod, ac nad yw'n siŵr am sut y caiff ei gyfalaf ei drin mewn unrhyw asesiad ariannol, dylai ofyn am gyngor gan Dîm Cyllid Gofal Cymunedol yr Awdurdod a/neu gytuno i asesiad ariannol llawn, a fydd yn galluogi'r Awdurdod i ddod i benderfyniad priodol.

Eiddo fel ased cyfalaf

- 6.9** Caiff gwerth prif gartref neu unig gartref person ei ddiystyru mewn asesiad ariannol pan:-
- a. Fo'r person yn cael gofal a chymorth amhreswyl yn y gymuned;
 - b. Fo'r person yn cael gofal a chymorth mewn cartref gofal dros dro.
- 6.10** Fo'r person yn cael gofal a chymorth mewn cartref gofal ond y mae ei **brif neu ei unig** gartref yn cael ei feddiannu gan unrhyw un o'r bobl ganlynol, ar yr amod ei fod yn cael ei feddiannu ganddynt fel eu **prif neu eu hunig** gartref A bod yr eiddo wedi'i feddiannu'n barhaus ganddynt ers cyn i'r person fynd i gartref gofal (paragraff 3.1 y

Canllawiau):-

- a. Partner, cyn-bartner neu bartner sifil y person, ac eithrio pan fyddant wedi ymwahanu neu ysgaru;
- b. Rhiant unigol gyda phlentyn dibynnol a oedd yn bartner i'r person ond maent bellach wedi ymwahanu neu ysgaru;
- c. perthnasau penodol (a ddiffinnir ym mharagraff 3.2 y Canllawiau) y person neu aelod o deulu'r person (a ddiffinnir ym mharagraff 3.3 y Canllawiau) sy'n:
 - I. 60 oed neu'n hŷn; neu
 - II. plentyn i'r person sydd dan 18 oed;
 - III. analluog.

Cyfalaf tybiannol

- 6.11** Mewn rhai amgylchiadau, caiff person ei drin fel pe bai'n meddu ar gyfalaf er nad yw'n meddu arno. 'Cyfalaf tybiannol' yw hyn, er enghraifft, lle byddai ar gael i berson pe bai'n gwneud cais amdano neu gyfalaf y mae'r person wedi amddifadu ei hun ohono er mwyn lleihau swm y tâl. Bydd gwerth 'cyfalaf tybiannol' person, yr aseswyd bod ganddo gyfalaf o'r fath, yn lleihau dros amser.

ASESU INCWM

- 7.1** Caiff incwm person ei gyfrifo'n wythnosol yn unol â Rhan 3 (Trin a chyfrifo incwm) ac Atodlen 1 (Symiau i'w diystyru wrth gyfrifo incwm) Rheoliadau Gofal a Chymorth (Asesiad Ariannol) (Cymru) 2015.
- 7.2** Dim ond incwm y person sy'n cael ei asesu y gellir ei ystyried yn yr asesiad ariannol o'r hyn y gall fforddio ei dalu. Pan fo'r person yn derbyn incwm fel rhan o gwpl, y rhagdybiaeth yn y lle cyntaf yw bod gan y ddau berson gyfran gyfartal o'r incwm hwnnw. Gellir asesu incwm cwpl dim ond pan fo hyn yn fwy manteisiol yn ariannol i'r person sy'n cael ei asesu (paragraff 2.2 Atodiad B).
- 7.3** Pan fo person yn cael gofal a chymorth gan yr Awdurdod, ac nad yw'n siŵr am sut y caiff ei incwm ei drin mewn unrhyw asesiad ariannol, dylai ofyn am gyngor gan Dîm Cyllid Gofal Cymunedol yr Awdurdod a/neu gytuno i asesiad ariannol

llawn, a fydd yn galluogi'r Awdurdod i ddod i benderfyniad priodol am sut i drin ei incwm.

Budd-daliadau Lles

- 7.3** Dylai'r Awdurdod ystyried y rhan fwyaf o fudd-daliadau lles y mae pobl yn eu cael yn rhan o'r asesiad ariannol (e.e. pensiwn y wladwriaeth; Lwfans Cyflogaeth a Chymorth) (paragraffau 2.11 a 2.13 Atodiad B). Fodd bynnag, rhaid diystyru rhai budd-daliadau lles yn llawn (e.e. elfen symudedd y Lwfans Byw i'r Anabl/Taliad Annibyniaeth Bersonol) (paragraff 2.12 Atodiad B).

Incwm Arall

- 7.4** Dylai'r Awdurdod ystyried ffynonellau incwm eraill (net unrhyw dreth ac yswiriant gwladol) yn yr asesiad ariannol (paragraffau 2.3 a 2.4 Atodiad B, gan gynnwys incwm o flwydd-daliadau, pensiynau galwedigaethol a phersonol a bondiau buddsoddi. Fodd bynnag, ym mhob achos, **rhaid** diystyru enillion yn enillydd cyflogedig neu'n enillydd hunangyflogedig yn llawn mewn unrhyw asesiad ariannol (paragraffau 2.6-2.9 Atodiad B).

Diystyru Incwm a Lwfansau

- 7.5** Ac eithrio enillion, caiff rhai mathau o incwm eu diystyru hefyd, naill ai'n llawn neu'n rhannol. Er enghraifft, rhaid diystyru incwm sy'n deillio o ymddiriedolaethau anafiadau personol yn llawn, yn ogystal ag incwm mewn nwyddau. Caiff rhai mathau o incwm eu diystyru'n rhannol, fel diystyru cynilion yn seiliedig ar incwm cymwys (paragraffau 2.28 a 2.29 Atodiad B). Nodir rhestr lawn o'r incwm a ddiystyrir yn Atodiadau 2 a 3 y Polisi Codi Tâl hwn.

Incwm Tybiannol

- 7.6** Mewn rhai amgylchiadau, gellir trin person fel pe bai ganddo incwm er nad oes ganddo'r incwm hwnnw mewn gwirionedd, 'incwm tybiannol' yw hyn. Os yw'r Awdurdod yn fodlon y byddai'r incwm ar gael i'r person neu y dylai fod ar gael iddo, caiff ei drin yn incwm tybiannol a'i ystyried yn yr asesiad ariannol.
- 7.7** Enghreifftiau o incwm tybiannol fyddai pan fyddai gan y person hawl i gael Lwfans Cyflogaeth a Chymorth, ond nad yw wedi gwneud cais amdano, neu lle byddai'r person yn gymwys i gael incwm o gronfa bensiwn bersonol ond nad yw wedi gwneud y trefniadau angenrheidiol i wneud hynny (paragraffau 2.32 a 2.33 Atodiad B).

SWM INCWM ISAF (SII)

Pan fo'r person yn cael gofal a chymorth yn ei gartref/cymuned ei hun

- 8.1** Diben y SII yw sicrhau bod person yn gallu fforddio talu ei gostau bywyd bob dydd, yn ogystal â'r tâl am ei ofal a'i gymorth. Ni chaiff incwm person ei leihau'n is na'r SII, ar ôl didynnu'r tâl am ei ofal a'i gymorth amhreswyl (paragraff 11.3 y Canllawiau).
- 8.2** Yn fras, cyfrifir y SII fel a ganlyn:-
- a. swm 'hawl sylfaenol' cymhorthdal incwm, lwfans cyflogaeth a chymorth, neu gredyd gwarant (gan gynnwys premiwm gofalwyr) (gweler Atodiad 3); a
 - b. swm o ddim llai na 35% o'r hawl sylfaenol; a
 - c. swm pellach i wneud iawn am wariant sy'n gysylltiedig ag anabledd: ar y cyfraddau presennol, mae hyn yn £16.50 yr wythnos i un person a £33.00 yr wythnos lle mae pob aelod o gwpl yn cael budd-dal anabledd (gweler Atodiad 3); a
 - d. swm wythnosol sy'n cyfateb i unrhyw daliadau cyfradd safonol sy'n cael eu talu gan y person am wasanaethau a ddarperir dan Ran 4 (bodloni anghenion), neu am wasanaethau ataliol neu gymorth a ddarperir yn y drefn honno dan adrannau 15 a 17 y Ddeddf.

Pan fo person yn cael llety mewn cartref gofal

- 8.3** Pan fo cyfalaf person yn is na'r terfyn cyfalaf, bydd yr Awdurdod yn cyfrannu tuag at gostau lleoliad parhaol mewn cartref gofal, lle bydd yn cael ei ddarparu i fodloni anghenion gofal a chymorth y person.
- 8.4** Mewn amgylchiadau o'r fath, bydd disgwyl i'r person gyfrannu'r rhan fwyaf o'i incwm at dalu ffioedd ei gartref gofal. Rhaid i'r Awdurdod ganiatáu i'r person gadw SII o £35.00 yr wythnos (cyfraddau 2022/23) i'w alluogi i brynu eitemau personol (e.e. dillad ac eitemau eraill nad ydynt yn rhan o'i ofal a'i gymorth). Mae hwn yn swm a bennir gan Lywodraeth Cymru, fel arfer o bob mis Ebrill.
- 8.5** Mae gan yr Awdurdod ddisgresiwn i gymhwyso SII uwch mewn achosion unigol (paragraff 9.4 y Canllawiau a paragraff 3.5 Atodiad 3.5).

Arosiadau byrdymor a hirdymor mewn cartref gofal

- 8.6** Pan fo person yn **breswlydd byrdymor** mewn cartref gofal (h.y. arhosiad nad yw'n hwy nag 8 wythnos), bydd yr Awdurdod yn cynnal asesiad ariannol fel pe bai'r person yn cael gofal a chymorth yn ei gartref ei hun.
- 8.7** Gall person fod mewn cartref gofal yn **breswlydd dros dro** am 52 wythnos (neu os yw'n annhebygol y bydd yno am gyfnod hwy na hyn). Pan fo person yn breswlydd dros dro, codir tâl am ei ofal a'i gymorth dan y darpariaethau preswyl dros dro. Mae'r dull hwn yn darparu ar gyfer diystiriadau a lwfansau mwy hael yn yr asesiad ariannol nag ar gyfer preswlydd parhaol.

GWARIANT SY'N GYSYLLTIEDIG AG ANABLEDD (GGA)

- 9.1** Bydd yr Awdurdod, wrth gynnal asesiad ariannol, yn caniatáu i'r person gadw digon o incwm i dalu am ei GGA angenrheidiol i fodloni unrhyw anghenion nad dynt yn cael eu bodloni gan ei gynllun gofal a chymorth.

Pan fo person yn cael gofal a chymorth yn y cartref neu yn y gymuned

- 9.2** Pan fo person yn cael ei ofal a'i gymorth yn ei gartrefi/cymuned ei hun, dylid rhoi diystiriad GGA o 45% o'i hawl sylfaenol i gael Cymhorthdal Incwm/Credyd Gwarant yn unol â'r Rheoliadau.
- 9.3** Fodd bynnag, yn hanesyddol, mae'r Awdurdod wedi rhoi GGA dros 45% ym mhob achos, gan roi swm o £16.50 yr wythnos ar gyfer un person a £33.00 yr wythnos i gwpl (ar yr amod bod y ddau yn cael elfen ofal y Lwfans Byw i'r Anabl/elfen bywyd bob dydd y Taliad Annibyniaeth Bersonol/Lwfans Gweini). Roedd hyn yn adlewyrchu cyfradd is taliadau elfen ofal y Lwfans Byw i'r Anabl yn 2005 ac os yw bellach yn fwy na'r 45% o'r hawl sylfaenol a nodir yn y Rheoliadau, yna bydd y trefniant GGA mwy hael hwn yn parhau ym mlwyddyn ariannol 2022/23.
- 9.4** Mae gan yr Awdurdod ddisgresiwn i ddarparu ar gyfer lefel uwch o GGA i adlewyrchu costau ychwanegol anghenion y person, lle nad yw'r costau hynny'n cael eu talu gan y lwfans presennol ar gyfer GGA. Ceir rhestr nad yw'n gynhwysfawr o'r mathau o wariant y gall yr Awdurdod eu cynnwys yn GGA ychwanegol ym mharagraff 2.39 Atodiad B y Canllawiau; bydd angen tystiolaeth o'r angen am unrhyw wariant o'r fath a swm y gwariant hwnnw.
- 9.5** Os yw'r eitem ar gael i'r person am gost lai, gall yr Awdurdod benderfynu'n rhesymol i beidio â chaniatáu'r eitem yn GGA (paragraff 2.40 Atodiad B y Canllawiau). Penderfynir ar bob achos yn ôl ei deilyngdod ei hun gan yr Awdurdod, yn seiliedig ar y wybodaeth berthnasol.

Pan fo person yn cael gofal a chymorth mewn cartref gofal

- 9.6** Pan fo person yn cael ei ofal a'i gymorth mewn cartref gofal, mae gan yr Awdurdod hefyd ddisgresiwn i ddarparu ar gyfer GGA wrth gynnal asesiad ariannol. Os oes gan y person wariant sy'n ymwneud â'i anghenion gofal, nad ydynt yn cael eu bodloni o fewn y pecyn gofal preswyl y cytunwyd arno, gall yr Awdurdod gynyddu'r SII safonol i adlewyrchu'r costau ychwanegol. Penderfynir ar bob achos yn ôl ei deilyngdod ei hun gan yr Awdurdod, yn seiliedig ar y wybodaeth berthnasol (gweler paragraff 2.39 Atodiad B y Canllawiau).

CYFRIFO'R TÂL

- 10.1** Bydd yr Awdurdod yn cyfrifo 'incwm asesedig' person gan ddefnyddio'r dull a nodir isod. Yr incwm asesedig yw'r swm y disgwylir i'r person ei ddefnyddio i dalu tuag at ei anghenion gofal a chymorth; defnyddir yr un dull waeth beth fo'r math o leoliad gofal.

- 10.2** Nodir y cyfrifiad isod mewn camau:-

- I. **Cam 1:** cyfrifo incwm y person; *LLA/*
- II. **Cam 2:** yr SII priodol; *LLA/*
- III. **Cam 3:** y swm ar gyfer lwfansau a diystiriadau'r person, gan gynnwys unrhyw gostau GGA ychwanegol (gweler Atodiadau 2 a 3); *YN HAFAL I*
- IV. **Cam 4:** incwm asesedig y person (yn amodol ar y tâl uchaf – gweler isod).

Pan fo person yn cael gofal a chymorth yn ei gartref ei hun

- 10.3** Y swm y mae'r person yn ei dalu tuag at ei ofal yn ei gartref ei hun fydd swm y gost wythnosol i'r Awdurdod am y gofal hwnnw lle mae ei incwm asesedig yn ddigonol iddo dalu'r gost gyfan. Er enghraifft, os mai incwm asesedig y person yw £25.00 yr wythnos, a'r gost i'r Awdurdod yw £20.00 yr wythnos, bydd y person yn talu £20.00 yr wythnos h.y. cyfanswm y gost.
- 10.4** Os nad yw incwm y person yn ddigonol i dalu cyfanswm cost y gofal i'r Awdurdod, bydd yn talu'r incwm yr aseswyd ei fod ar gael. Er enghraifft, os mai incwm asesedig y person yw £15.00 yr wythnos, a chost y gofal i'r Awdurdod yw £25.00 yr wythnos, dim ond yr incwm yr aseswyd ei fod ar gael sef £15.00 yr wythnos y bydd y person yn ei dalu tuag at ei ofal.

Gweithredu'r tâl uchaf

- 10.5** Mae'r swm y mae'n rhaid i berson ei dalu tuag at ei ofal yn ddarostyngedig i uchafswm o £100 yr wythnos (cyfraddau 2022/23). Mae'n gweithredu fel a ganlyn: er enghraifft, os mai cost y gofal i'r Awdurdod yw £110.00 yr wythnos ac incwm y person yr aseswyd ei fod ar gael yw £120.00 yr wythnos, y tâl uchaf y bydd angen i'r person ei dalu dan y rheoliadau codi tâl fydd £100 yr wythnos.
- 10.6** Pan fo person yn talu am ei ofal a'i gymorth, a'i fod hefyd yn talu am wasanaethau eraill drwy gyfrwng tâl cyfradd safonol, nid yw'r tâl uchaf yn cynnwys cost y taliadau cyfradd safonol hynny. Felly, mae gan yr Awdurdod hawl i godi tâl uchaf o £100 yr wythnos ar berson yn ogystal â thaliadau cyfradd safonol am y gwasanaethau eraill y mae'n eu derbyn. I gael mwy o wybodaeth am ddefnyddio a thrin taliadau cyfradd safonol, gweler paragraffau 5.10, 5.11, 5.12, 5.13 a 5.14 uchod.
- 10.7** At ddibenion codi tâl, mae wythnos yn dechrau ar ddydd Llun ac yn dod i ben ar ddydd Sul. Pan roddir gofal a chymorth am ran o wythnos yn unig, mewn rhai amgylchiadau, efallai y bydd angen i berson dalu'r tâl lawn am yr wythnos honno, hyd at uchafswm o £100 yr wythnos.

Pan fo person yn cael gofal a chymorth mewn cartref gofal

- 10.8** Ar gyfer gofal a chymorth a roddir mewn cartref gofal yn barhaol, y tâl gwirioneddol i'r person fydd ei incwm sydd ar gael ar ôl didynnu'r SII (gweler paragraff 8.4 uchod).
- 10.9** Fodd bynnag, oherwydd newidiadau yn yr hawl i gael nawdd cymdeithasol a'r ffordd y trinnir eiddo ar ddechrau arhosiad person mewn cartref gofal, mae'n debygol y bydd taliadau gwahanol dros 12 wythnos gyntaf arhosiad parhaol mewn cartref gofal. Bydd yr Awdurdod yn rhoi gwybod i'r person am y gwahanol daliadau sydd i'w talu a hefyd yn rhoi gwybodaeth am sut y cyfrifwyd y taliadau.
- 10.10** Os yw person yn breswlydd parhaol mewn cartref gofal, mae'r wythnos codi tâl o ddydd Llun (6pm) i ddydd Llun (5.59pm).

TALIADAU UNIONGYRCHOL

- 11.1** Codir tâl ar berson sy'n cael gofal a chymorth drwy gyfrwng taliadau uniongyrchol yn unol â'r Polisi Codi Tâl hwn a'r Canllawiau (Rhan 4 Cyfraniadau ac Ad-daliadau ar gyfer Taliadau Uniongyrchol).
- 11.2** Caiff person gael gofal a chymorth drwy gyfrwng taliadau uniongyrchol a chan wasanaethau a drefnir neu a ddarperir iddo gan yr Awdurdod. Pan fydd hyn yn digwydd, rhaid i'r cyfanswm sydd i'w dalu gan y person tuag

at ei ofal a'i gymorth beidio â bod yn fwy na'r tâl/swm wythnosol uchaf (h.y. rhaid iddo beidio â bod yn fwy na £100.00 yr wythnos ar gyfer 2022/23).

AMDDIFADU O ASED/INCWM AC ADENNILL DYLEDION

Amddifadu o asedau a/neu incwm

- 12.1** Yn gyffredinol, mae pobl ag anghenion gofal a chymorth yn rhydd i ddefnyddio eu cyfalaf a'u hincwm fel y gwelant yn dda, gan gynnwys rhoi rhoddion i ffrindiau a theulu. Fodd bynnag, mae adegau pan fydd person ag anghenion gofal a chymorth wedi ceisio osgoi talu am ofal a chymorth yn fwriadol drwy amddifadu ei hun o asedau - naill ai o gyfalaf neu incwm.
- 12.2** Bydd yr Awdurdod yn ymchwilio i achosion o amddifadu posibl o asedau a/neu incwm ac yn cynnal asesiad ar rinweddau pob achos. Os yw'n credu bod ganddo dystiolaeth i gefnogi canfyddiad o amddifadu, gall yr Awdurdod geisio adennill ei gostau (adran 72 DGCLI 2014 Trosglwyddo asedau er mwyn osgoi taliadau). Yr opsiynau sydd ar gael i'r Awdurdod mewn achosion o'r fath yw y gall godi tâl ar y person fel pe bai'n dal i fod â meddiant ar yr ased/incwm. Neu, gall yr Awdurdod geisio adennill ei golledion ariannol oddi wrth y person y trosglwyddwyd yr ased iddo (gweler paragraffau 8.1 - 8.3 y Canllawiau).

Adennill Dyledion

- 12.3** Pan fo'r person mewn dyled i'r Awdurdod, naill ai oherwydd amddifadu neu oherwydd methiant i dalu'r taliadau a/neu arian arall sy'n ddyledus i'r Awdurdod, gall yr Awdurdod adennill y ddyled. Mae gan yr Awdurdod hawl i gyhoeddi achos llys ar gyfer adennill y ddyled ar ôl i'r holl ffyrdd amgen rhesymol eraill o adennill y ddyled gael eu ceisio heb lwyddiant (adran 70 DGCLI 2014 adennill taliadau, llog ac ati) (paragraffau 8.4 - 8.6 y Canllawiau).
- 12.4** Pan fo dyled wedi cronni ar ôl cyflwyno DGCLI 2014 (mis Ebrill 2016), y terfyn amser ar gyfer cyhoeddi achos i adennill y ddyled fydd chwe blynedd o'r dyddiad y daeth y swm yn ddyledus i'r Awdurdod ond ni chafodd ei dalu (paragraffau 3.1 a 3.2 Atodiad F y Canllawiau).

Atodiad 1**TALIADAU SAFONOL AR GYFER GWASANAETHAU GOFAL A CHYMORTH
2022/23**

GWASANAETH	TÂL 2022/23	NODIADAU
Gofal yn y Cartref/Cymorth yn y Cartref	Cost gyfartalog yr awr £20.00	Darparwr mewnlol ac allanol, gan gynnwys cynlluniau gofal ychwanegol
Canolfannau Dydd i Bobl Hŷn a Gwasanaethau Dydd Dementia	£64.70 y dydd	Codir cyfradd safonol ar wahân am brydau bwyd
Canolfan Ddydd Gorwelion Newydd	£61.50 y dydd	Codir cyfradd safonol ar wahân am brydau bwyd
Canolfan Ddydd Anabledd Dysgu / Gofal Dydd Preifat	£110.00	Codir cyfradd safonol ar wahân am brydau bwyd
Taliadau Uniongyrchol	Mae cyfradd darparwyr fesul dydd yn amrywio o: £13.02 yr awr yn ystod yr wythnos £14.11 yr awr ar y penwythnos £92.74 - cyfradd y nos Milltiroedd - £0.40 y filltir	
TeleV+	£9.00 yr wythnos	

Y gost safonol am ofal a chymorth mewn cartref gofal i bobl hŷn yn ardal Cyngor Bro Morgannwg yw £732.57 yr wythnos (2022/23) a'r gost i bobl sydd wedi cael diagnosis o ddementia yw £810.43 (2022/23) yr wythnos. Ar gyfer lleoliadau y tu allan i'r ardal, mae'r tâl safonol yn cael ei baru ag un yr awdurdod lleol lleolyol. Ar gyfer lleoliadau mewn cartrefi nyrsio, y gyfradd nyrsio a ariennir ar hyn o bryd yw £184.32 yr wythnos (2021/22) (Cymru) a chyfradd nyrsio a ariennir y Gwasanaethau Cymdeithasol yw £7.48 yr wythnos (2021.22) (Caiff hyn ei adolygu gan lechyd). Ar gyfer lleoliadau preswyl dan 65 oed, pennir hyn yn ystod y broses gaffael.

Atodiad 2

Mae'r diystyriadau Incwm a Chyfalaf yn unol â Rhan 3 (Trin a Chyfrif Incwm), Atodlen 1 (Symiau i'w diystyru wrth gyfrifo incwm) a Rhan 4 (Trin a Chyfrif Cyfalaf) ac Atodlen 2 (Cyfalaf i'w ddiystyru) Rheoliadau Gofal a Chymorth (Aseiad Ariannol) (Cymru) 2015

DIYSTYRIADAU INCWM A CHYFALAF 2022-23 ar gyfer Gofal a Chymorth yn y Cartref/Arosiadau Byr mewn Gofal Preswyl hyd at 8 wythnos

Math o Gyfalaf sydd wedi'i gynnwys yn yr Aseiad Ariannol	Diystyriad	Aseiad	Nodiadau
Cynilon, gan gynnwys cyfrifon cynilo unigol a chynlluniau ecwiti personol ac ati	Dim	Gweler y nodiadau	Cyfanswm yr holl ddiystyriadau cyfalaf yw £24,000 neu £48,000 i gyplau yn achos datgeliad llawn. £100 yr wythnos fydd y tâl i berson sengl uwchben y lefel hon yn amodol ar lefel y gofal
Bondiau Incwm	Yn amodol ar ddilysu'r elfen sicrwydd bywyd	Gweler y nodiadau	Fel uchod
Bondiau Premiwm	Dim	Gweler y nodiadau	Fel uchod
Stociau a Chyfranddaliadau	10% o'r gwerth cyfredol	Gweler y nodiadau	Fel uchod

Tystysgrifau Cynilon Cenedlaethol	Dim	Gweler y nodiadau	Gellir cael y gwerth cyfredol drwy ffonio llinell gymorth NS&I neu drwy ddefnyddio cyfrifiannell ar-lein Fel uchod
Arian Parod	Dim	Gweler y nodiadau	Fel uchod
Eiddo	Prif Breswylfa	Dim	
Tir	Y Cyfan	Gwerth minws 10% ar gyfer treuliau gwerthu	

Incwm	Diystyriad	Asesiad	Nodiadau
Cymhorthdal Incwm	Dim	Y Cyfan	
Credyd Pensiwn - Credyd Gwarant	Dim	Y Cyfan	
Credyd Pensiwn - Credyd Cynilion	Person Sengl £5.75 ar y fwyaf Cwpl £8.60 ar y fwyaf	Dim	Dim hawliadau newydd o 16 Ebrill. Yn berthnasol os dros 65 oed. Cyfrifwch yr hawl a diystyru'r swm hyd at yr uchafswm (gan gynnwys lle nad yw'n rhan o'r taliad)
Pensiwn y Wladwriaeth	Dim	Y Cyfan	
Lwfans Ceisio Gwaith	Dim	Y Cyfan	

Taliadau Cynhaliath Cynnal Plant	Y Cyfan	Dim	
Credyd Treth Plant	Y Cyfan	Dim	
Credyd Treth Gwaith	Y Cyfan	Dim	
Lwfans Gweini	Dim	Y Cyfan	Rhoddir diystyried ychwanegol ar waith lle mae cyfradd uwch yn daladwy a lle nad yw gofal dros nos yn cael ei roi
Lwfans Gweini Cyson (gellir cynnwys hyn o fewn budd- daliadau eraill e.e. Anafiadau Diwydiannol)	Dim	Y Cyfan	Rhoddir diystyried ychwanegol ar waith lle mae cyfradd uwch yn daladwy a lle nad yw gofal dros nos yn cael ei roi
Elfen Ofal y Lwfans Byw i'r Anabl	Dim	Y Cyfan	Rhoddir diystyried ychwanegol ar waith lle mae cyfradd uwch yn daladwy a lle nad yw gofal dros nos yn cael ei roi
Elfen Symudedd y Lwfans Byw i'r Anabl	Y Cyfan	Dim	
Taliadau Annibyniaeth Bersonol - Yr Efen Bywyd Bob Dydd	Y Cyfan	Dim	
Taliadau Annibyniaeth Bersonol - Yr Efen Symudedd	Y Cyfan	Dim	
Lwfans Cyflogaeth a Chymorth (neu'r	Dim	Y Cyfan	

budd-daliadau eraill y mae hyn yn eu disodli e.e. Lwfans Anabledd Difrifol a Budd-dal Analluogrwydd)			
Credyd Cynhwysol	Dim	Y Cyfan	Yn amodol ar ddadansoddiad
Lwfans Profedigaeth	Dim	Y Cyfan	
Lwfans Rhiant Gweddw	Dim	Y Cyfan	
Taliadau Incwm Gwarantedig a wneir i Gyn-filwyr dan Gynllun lawndal y Lluoedd Arfog	Y Cyfan	Dim	
Taliadau Incwm Gwarantedig a wneir i Oroeswyr o Gynllun lawndal y Lluoedd Arfog	£10	Balans	
Budd-dal/Pensiwn Gweddwon Rhyfel	£10	Balans	Mae angen dadansoddiad gan y gall Pensiwn Atodol y Weinyddiaeth Amddiffyn gael ei gynnwys o fewn y Pensiwn Gweddwon Rhyfel
Taliad Arbennig y Weinyddiaeth Amddiffyn i Weddwon Rhyfel (Pensiwn Atodol)	Y Cyfan	Dim	
Budd-Dal/Pensiwn Anabledd Rhyfel	Y Cyfan	Dim	Mae angen dadansoddiad i wirio a yw budd-daliadau eraill yn cael eu cynnwys yn

			y taliad e.e. y lwfans gweini cyson – gweler y nodiadau uchod
Anafiadau Diwydiannol	Dim	Y Cyfan	Mae angen dadansoddiad i wirio a yw budd-daliadau eraill yn cael eu cynnwys yn y taliad e.e. y lwfans gweini cyson – gweler y nodiadau uchod
Taliadau i ddiodefwyr Erledigaeth Sosialaidd Cenedlaetholgar	£10	Balans	
Lwfans Gofalwr	Dim	Y Cyfan	Dylid diystyru'r Lwfans Gofalwr yn llawn os yw'r person hefyd yn ofalwr sy'n derbyn y Lwfans Gofalwr am ofalu am blentyn sydd ag anabled
Budd-dal Tai / Cymorthdal Cefnogi Pobl	Y Cyfan	Dim	
Incwm o Fondiau Blwydd-dal, Pensiwn a Buddsoddi	Dim	Y Cyfan	Ac eithrio lle mae'n cael ei brynu gyda benthyciad a sicrhawyd ar brif gartref neu unig gartref y person neu gyda dyfarndal am ddewrder e.e. Blwydd-dal Croes Fictoria. Cyfeiriwch at Atodiad B y Cod.

Incwm o Eiddo heb ei feddiannu gan berson (defnyddiwr gwasanaeth)	Dim	Y Cyfan	
Incwm o Eiddo sy'n cael ei feddiannu gan berson (is-denantiaid)	£4.00	Balans	
Incwm o Eiddo sy'n cael ei feddiannu gan berson lle mae gwresogi wedi'i gynnwys (defnyddiwr gwasanaeth)	£13.65	Balans	
Incwm gan letywyr	Diystyru'r £20 cyntaf o'r incwm ynghyd â hanner unrhyw falans dros £20	Balans	e.e. ceir £50 yr wythnos yn incwm, diystyrir y £20 cyntaf yn ogystal â hanner y £30 sy'n weddill (h.y £15) = cyfanswm y swm a ddiystyrir yw £35
Taliadau Elusennol a Gwirfoddol	Y Cyfan	Dim	Dylid trin y rhain yn gyfalaf os na chânt eu gwneud yn rheolaidd
Enillion	Y Cyfan	Dim	Gan gynnwys bonws Nadolig, comisiwn, tâl gwyliau
Pensiwn Galwedigaethol	Dim	Y Cyfan	
Taliadau Cronfa Ymddiriedolaeth - lle maent yn cael eu trin yn Incwm	Dim	Y Cyfan	Yn amodol ar ddilysu ac ar delerau'r Ymddiriedolaeth
Lwfans Maethu	Y Cyfan	Dim	
Tâl Mamolaeth/Salwch	Y Cyfan	Dim	

Statudol			
Lwfans Mamolaeth	Dim	Y Cyfan	
Lwfans Aelodau Etholedig	Y Cyfan	Dim	
Diogelu Morgais	Y Cyfan	Dim	
Polisiâu Yswiriant Cronfa Skipton	Y Cyfan	Dim	
Cronfa Elusennol Rhyddhad Bomiau Llundain	Y Cyfan	Dim	
Taliadau yn lle Glo Consesiynol	Y Cyfan	Dim	
Gwaith a ganiateir – Enillion therapiwtig	Y Cyfan	Dim	

DIYSTYRIADAU INCWM A CHYFALAF 2022-23 Ar gyfer Gofal Preswyl Parhaol ac Arosiadau Byr ar ôl 8 wythnos

Terfyn presennol cyfanswm y diystyriad cyfalaf yw £50,000 ar gyfer person sengl (Llywodraeth Cymru 2022/2023)

Math o Gyfalaf sydd wedi'i gynnwys yn yr Aseiad Ariannol	Diystyriad	Aseiad	Nodiadau
Cynilon, gan gynnwys cyfrifon cynilo unigol a chynlluniau ecwiti personol ac ati	Dim	Gweler y nodiadau	Cyfanswm yr holl ddiystyriadau cyfalaf yw £50,000
Bondiau Incwm	Yn amodol ar	Gweler y nodiadau	Fel uchod

	ddilysu'r elfen sicrwydd bywyd		
Bondiau Premiwm	Dim	Gweler y nodiadau	Fel uchod
Stociau a Chyfranddaliadau	10% o'r gwerth cyfredol	Gweler y nodiadau	Fel uchod
Tystysgrifau Cynilon Cenedlaethol	Dim	Gweler y nodiadau	Gellir cael y gwerth cyfredol drwy ffonio llinell gymorth NS&I neu drwy ddefnyddio cyfrifiannell ar-lein Fel uchod
Arian Parod	Dim	Gweler y nodiadau	Fel uchod
Eiddo	Dim ond mewn amgylchiadau penodol yn unol â rheoliadau a chod ymarfer	Gwerth minws 10% ar gyfer treuliau gwerthu	Fel uchod
Tir	Dim	Gwerth minws 10% ar gyfer treuliau gwerthu	Fel uchod

Incwm	Diystyriad	Asesiad	Nodiadau
Cymhorthdal Incwm	Dim	Y Cyfan	
Credyd Pensiwn - Credyd Gwarant	Dim	Y Cyfan	
Credyd Pensiwn - Credyd Cynilion	Person Sengl £5.75 ar y fwyaf Cwpl £8.60 ar y fwyaf	Dim	Dim hawliadau newydd o 16 Ebrill. Yn berthnasol os dros 65 oed. Cyfrifwch yr hawl a diystyru'r swm hyd at yr uchafswm

Pensiwn y Wladwriaeth	Dim	Y Cyfan	
Lwfans Ceisio Gwaith	Dim	Y Cyfan	
Lwfans Gweini	Dim	Y Cyfan	Os yn gymwys am y 4 wythnos gyntaf ac yn cael ei adnewyddu ar 13eg wythnos, os yw'r eiddo'n cael ei berchen ac yn cael ei ystyried
Lwfans Gweini Cyson (gellir cynnwys hyn o fewn budd-daliadau eraill e.e. Anafiadau Diwydiannol)	Dim	Y Cyfan	Os yn gymwys am y 4 wythnos gyntaf ac yn cael ei adnewyddu ar 13eg wythnos, os yw'r eiddo'n cael ei berchen ac yn cael ei ystyried
Elfen Ofal y Lwfans Byw i'r Anabl	Dim	Y Cyfan	Os yn gymwys am y 4 wythnos gyntaf ac yn cael ei adnewyddu ar 13eg wythnos, os yw'r eiddo'n cael ei berchen ac yn cael ei ystyried
Elfen Symudedd y Lwfans Byw i'r Anabl	Y Cyfan	Dim	
Taliadau Annibyniaeth Bersonol - Yr Elfen Bywyd Bob Dydd	Dim	Y Cyfan	Os yn gymwys am y 4 wythnos gyntaf ac yn cael ei adnewyddu ar 13 ^{fed} wythnos, os yw'r eiddo'n cael ei berchen ac yn cael ei ystyried
Taliadau	Y Cyfan	Dim	

Annibyniaeth Bersonol - Yr Elfen Symudedd			
Lwfans Cyflogaeth a Chymorth (neu'r budd-daliadau eraill y mae hyn yn eu disodli e.e. Lwfans Anabledd Difrifol a Budd-dal Analluogrwydd)	Dim	Y Cyfan	
Credyd Cynhwysol	Dim	Y Cyfan	Yn amodol ar ddadansoddiad
Lwfans Profedigaeth	Dim	Y Cyfan	
Lwfans Rhiant Gweddw	Dim	Y Cyfan	
Taliadau Incwm Gwarantedig a wneir i Gyn-filwyr dan Gynllun lawndal y Lluoedd Arfog	Y Cyfan	Dim	
Taliadau Incwm Gwarantedig a wneir i Oroeswyr o Gynllun lawndal y Lluoedd Arfog	£10	Cydbwysedd	
Budd-dal/Pensiwn Gweddwon Rhyfel	£10	Balans	Mae angen dadansoddiad gan y gall Pensiwn Atodol y Weinyddiaeth Amddiffyn gael ei gynnwys o fewn y Pensiwn Gweddwon Rhyfel
Taliad Arbennig y Weinyddiaeth Amddiffyn i Weddwon Rhyfel (Pensiwn Atodol)	£97.95	Balans	

Budd-Dal/Pensiwn Anabledd Rhyfel	Y Cyfan	Dim	Mae angen dadansoddiad i wirio a yw budd-daliadau eraill yn cael eu cynnwys yn y taliad e.e. y lwfans gweini cyson – gweler y nodiadau uchod
Anafiadau Diwydiannol	Dim	Y Cyfan	Mae angen dadansoddiad i wirio a yw budd-daliadau eraill yn cael eu cynnwys yn y taliad e.e. y lwfans gweini cyson – gweler y nodiadau uchod
Taliadau i ddiodefwyr Erledigaeth Sosialaidd Cenedlaetholgar	£10	Balans	
Budd-dal Tai / Cymhorthdal Cefnogi Pobl	Y Cyfan	Dim	
Incwm o Fondiau Blwydd-dal, Pensiwn a Buddsoddi	Dim	Y Cyfan	Ac eithrio lle mae'n cael ei brynu gyda benthyciad a sicrhawyd ar brif gartref neu unig gartref y person neu gyda dyfarndal am ddewrder e.e. Blwydd-dal Croes Fictoria. Cyfeiriwch at Atodiad B y Cod.
Incwm o Eiddo heb ei feddiannu gan berson (defnyddiwr	Dim	Y Cyfan	

gwasanaeth)			
Taliadau Elusennol a Gwirfoddol	Y Cyfan	Dim	Dylid trin y rhain yn gyfalaf os na chânt eu gwneud yn rheolaidd
Pensiwn Galwedigaethol	Dim neu 50%	Y Cyfan neu 50%	Dystyrir 50% os bydd un aelod o gwpl a'r priod/partner yn aros gartref
Taliadau Cronfa Ymddiriedolaeth - lle maent yn cael eu trin yn Incwm	Dim	Y Cyfan	Yn amodol ar ddilysu ac ar delerau'r Ymddiriedolaeth
Salwch Statudol	Y Cyfan	Dim	
Diogelu Morgais	Y Cyfan	Dim	
Polisiâu Yswiriant Cronfa Skipton	Y Cyfan	Dim	
Cronfa Elusennol Rhyddhad Bomiau Llundain	Y Cyfan	Dim	

Atodiad 3**LWFANSAU/TREULIAU 2022/23 AR GYFER GOFAL A CYMORTH YN Y CARTREF**

TREULIAU	SWM A GANIATEIR	NODIADAU
Ad-daliadau Morgais	Y Cyfan neu atebolrwydd %	
Polisiâu gwaddol sy'n gysylltiedig ag Ad-daliadau Morgais	Y Cyfan neu atebolrwydd %	

Rhent - ddim yn byw gyda pherthynas agos	Y Cyfan	Net y Budd-dal Tai a'r Cymhorthdal Cefnogi Pobl
Rhent - byw gyda pherthynas agos – DIM OND os yw'r taliad yn cael ei ddatgan	£8.95 yr wythnos	Mae angen tystiolaeth os yn cyfrannu mwy na'r lwfans tuag at rent/morgais
Rhent Tir	Y Cyfan neu atebolrwydd %	
Taliadau Gwasanaeth	Y Cyfan neu atebolrwydd %	
Benthyciad Gwella Cartref	Y Cyfan neu atebolrwydd %	
Treth Cyngor (ni ddylai pobl sy'n hawlio'r Cymhorthdal Incwm fod yn talu'r Dreth Cyngor)	Gwir swm sy'n daladwy neu atebolrwydd %	
Yswiriant Adeilad a Chynnwys	Y Cyfan neu atebolrwydd %	
Piper Alarm/TeleV – Mae angen tystiolaeth, gall y gost gael ei thalu gan Fudd-dal Tai/Cefnogi Pobl	Gwir gost wythnosol	
Taliadau Cynhaliath Plant – Angen tystiolaeth	Y Cyfan	

LWFANSAU/TREULIAU 2022/23 AR GYFER GOFAL PRESWYL PARHAOL

TREULIAU	SWM A GANIATEIR	NODIADAU
Ad-daliadau Morgais	Y Cyfan neu atebolrwydd %	12 wythnos gyntaf lleoliad gofal preswyl parhaol
Polisiau gwaddol sy'n gysylltiedig ag Ad-daliadau Morgais	Y Cyfan neu atebolrwydd %	

Rhent - ddim yn byw gyda pherthynas agos	Y Cyfan	Caniatewch ar gyfer y 4 wythnos gyntaf
Rhent - byw gyda pherthynas agos – DIM OND os yw'r taliad yn cael ei ddatgan	Y Cyfan (Net y Budd-dal Tai a'r Cymhorthdal Cefnogi Pobl)	Caniatewch ar gyfer y 4 wythnos gyntaf
Rhent Tir	Y Cyfan neu atebolwydd %	Y 12 wythnos gyntaf os yw'r eiddo'n cael ei berchen
Taliadau Gwasanaeth	Y Cyfan neu atebolwydd %	Y 12 wythnos gyntaf os yw'r eiddo'n cael ei berchen
Benthyciad Gwella Cartref	Y Cyfan neu atebolwydd %	Mae angen tystiolaeth - y 12 wythnos gyntaf os yw'r eiddo'n cael ei berchen
Treth Cyngor (ni ddylai pobl sy'n hawlio'r Cymhorthdal Incwm fod yn talu'r Dreth Cyngor)	Gwir swm sy'n daladwy neu atebolwydd %	Gwiriwch a oes eithriad oherwydd gofal preswyl parhaol, neu mae uchafswm o 12 wythnos yn daladwy
Yswiriant Adeilad a Chynnwys	Y Cyfan neu atebolwydd %	4 wythnos os yw'r eiddo'n cael ei rentu. Os yw'r eiddo'n cael ei berchen, wedyn dim ond Yswiriant Adeilad ar ôl 4 wythnos.
Trethi Dŵr/Tâl Dŵr Safonol	Y Cyfan	4 wythnos os yw'r eiddo'n cael ei rentu. Y 12 wythnos gyntaf os yw'r eiddo'n cael ei berchen a'i fod yn wag
Taliadau Cynhaliath Plant – Angen tystiolaeth	Y Cyfan	

Pan fydd arhosiad dros dro mewn gofal preswyl yn parhau ar ôl 8 wythnos, bydd lwfansau priodol yn cael eu gwneud ar gyfer ymrwymadau cartref.

Atodiad 4**Cyngor Bro Morgannwg****Adolygu penderfyniad i godi tâl -****Cefndir**

Mae Rheoliadau Gofal a Chymorth (Adolygu Penderfyniadau a Dyfarniadau Gosod Ffi) (Cymru) 2015 yn galluogi person i wneud cais, drwy broses gyson, am adolygiad o benderfyniad i godi tâl, mewn perthynas â'r gwasanaethau gofal a chymorth y mae'n eu derbyn.

Gwneud cais am adolygiad

Pobl (neu eu cynrychiolwyr) a all wneud cais am adolygiad:

- Person y codwyd tâl arno am wasanaethau gofal a chymorth y bydd yn ei dderbyn neu y mae eisoes yn eu derbyn
- Person y mae angen iddo dalu cyfraniad neu wneud ad-daliad y bydd yn ei sicrhau drwy Daliadau Uniongyrchol neu y mae eisoes wedi'i sicrhau felly.
- Person atebol y trosglwyddwyd eiddo neu arian iddo gan berson y mae ei anghenion gofal a chymorth wedi'u bodloni, neu'n cael eu bodloni gan awdurdod lleol, gyda'r bwriad o osgoi taliadau i fodloni'r anghenion hynny.

Pryd y gellir gwneud cais am adolygiad:

- Os nad ydym wedi dilyn y Ddeddf, y rheoliad neu'r cod, neu ein polisi codi tâl
- Os oes gwall wedi'i wneud wrth gyfrifo'r tâl
- Os codwyd tâl am ofal a chymorth nas rhoddwyd

- Pe byddai talu'r tâl yn achosi caledi ariannol
- Os bydd trosglwyddai atebol yn mynnu na throsglwyddwyd asedau er mwyn osgoi taliadau neu'n cwestiynau gwerth y trosglwyddiad.

Pan fydd amgylchiadau ariannol person yn newid, e.e. newid yn ei fudd-daliadau lles neu'r newid blynyddol yn lefel y budd-daliadau a phensiwn y wladwriaeth, cynhelir ailasesiad. Nid yw'r amgylchiad hwn yn arwain at gais am adolygiad, dim ond pan nad yw'r person yn hapus â chanlyniad ailasesiad y gall wneud cais am adolygiad.

Y broses ar gyfer gwneud cais am adolygiad

- Gellir gwneud cais am adolygiad ar unrhyw adeg ar ôl i benderfyniad gael ei wneud
- Rhaid i gais nodi'r amgylchiadau a'r rhesymau dros wneud cais am adolygiad
- Gellir gwneud cais yn ysgrifenedig neu ar lafar
- Gall cynrychiolydd y person sy'n ceisio'r adolygiad wneud cais, ond rhaid i'r person roi ei awdurdodiad ar gyfer hyn ar lafar neu'n ysgrifenedig. Pan wneir hyn ar lafar, byddwn yn rhoi datganiad i'r person a'i gynrychiolydd yn cadarnhau'r apwyntiad a graddau rhan y cynrychiolydd yn yr adolygiad.

Gall person dynnu cais yn ôl ar unrhyw adeg, ar lafar neu'n ysgrifenedig. Byddwn yn rhoi datganiad i gadarnhau bod y cais wedi'i dynnu'n ôl.

Pan ymdriniwyd â chais blaenorol am adolygiad a bod cais arall mewn cysylltiad â'r un amgylchiadau yn cael ei wneud gan berson, nid oes rhaid i ni ystyried yr adolygiad, ond byddwn yn anfon datganiad at y person yn rhoi rhesymau.

Y Broses Gydnabod

Anfonir datganiad o gydnabyddiaeth at y person yn cadarnhau bod y cais wedi'i dderbyn o fewn 5 diwrnod gwaith a bydd y datganiad yn cynnwys y wybodaeth ganlynol:

- Cadarnhad o sail y cais
- Pa wybodaeth neu ddogfennaeth bellach sydd ei hangen
- Cynnig ymweliad cartref
- Sut y caiff yr adolygiad ei brosesu

- Y gall person benodi cynrychiolydd
- Nad oes rhaid i'r person barhau i dalu ond bod yr atebolrwydd am daliadau'n parhau
- Telir taliadau uniongyrchol ar ffurf gros os nad yw'r person yn dymuno talu'r cyfraniad yn ystod cyfnod yr adolygiad.

Os yw'r person sy'n gwneud y cais am adolygiad yn drosglwyddai atebol, bydd y gydnabyddiaeth yn nodi ble y gofynnir am wybodaeth neu ddogfennaeth gan berson arall, a beth fydd y wybodaeth honno. Caiff datganiad ei roi i'r person hwnnw hefyd yn rhoi natur y cais, y wybodaeth sy'n ofynnol, yr amserlen, y cynnig o ymweliad cartref a manylion cyswllt.

Nid yw'r broses gydnabod yn berthnasol pan wneir penderfyniad ar adolygiad o fewn 5 diwrnod gwaith.

Cyflwyno dogfennaeth bellach

- Rhaid cyflwyno gwybodaeth neu ddogfennaeth o fewn 15 diwrnod gwaith.
- Gall person neu gynrychiolydd ofyn am estyniad amser, gydag esboniad. Cadarnheir unrhyw estyniad y cytunwyd arno yn ysgrifenedig.
- Gall y person ofyn am ymweliad cartref at ddibenion cyflwyno'r dogfennaeth bellach.

Os na chyflwynir y wybodaeth neu'r ddogfennaeth y gofynnwyd amdani o fewn 15 diwrnod, caiff yr adolygiad ei drin fel pe bai wedi'i dynnu'n ôl. Anfonir datganiad at y person yn cynnwys y tâl sy'n daladwy, y swm sy'n ddyledus a'r dyddiad erbyn pryd y mae'n ddyledus.

Os na chyflwynir y wybodaeth neu'r ddogfennaeth y gofynnwyd amdani gan drydydd person mewn cysylltiad ag adolygiad sy'n ymwneud â throsglwyddai atebol, rhaid anfon datganiad at y trydydd person hwnnw, y person sy'n gwneud cais am yr adolygiad ac unrhyw gynrychiolydd.

Penderfynu ar Adolygiad

O fewn 10 diwrnod gwaith ar ôl derbyn digon o wybodaeth, rhaid gwneud penderfyniad ac anfon datganiad at y person ac unrhyw gynrychiolydd yn cynnwys:

- Canlyniad yr adolygiad

- Rhesymau dros y penderfyniad
- A yw tâl person wedi'i ddiwygio
- Datganiad newydd o'r tâl diwygiedig
- Opsiwn o'r weithdrefn gwyno

Os mai dim ond rhywfaint o'r wybodaeth neu'r ddogfennaeth y gofynnwyd amdani a dderbyniwyd, gwneir penderfyniad ar yr adolygiad ar sail y wybodaeth sydd ar gael o fewn 10 diwrnod gwaith. Cyhoeddir datganiad fel y nodir uchod.

Os na wneir penderfyniad ar yr adolygiad o fewn 10 diwrnod gwaith, rhoddir gwybod i'r person am y rheswm dros hynny ac am y dyddiad erbyn pryd y gwneir penderfyniad. Ni chaiff taliadau eu cronni yn ystod y cyfnod hwn.

Wrth wneud penderfyniad ar adolygiad, caiff rheoliad 14(4) y rheoliadau ei ystyried yn ogystal ag unrhyw galedi ariannol ehangach a allai fod gan berson o ganlyniad i'w nam, ei gyflwr meddygol neu ei amgylchiadau personol.

Caiff penderfyniadau ar adolygiadau eu gwneud gan swyddogion sydd wedi'u hawdurdodi'n briodol i wneud y penderfyniadau hynny. Ni fyddant wedi bod yn rhan o'r broses o wneud y penderfyniad gwreiddiol.

Taliadau ar ôl cyfnod yr adolygiad

- Bydd swm y tâl y cadarnhawyd ei fod yn gywir o ganlyniad i ganlyniad yr adolygiad yn ddyledus ar gyfer cyfnod yr adolygiad
- Cynigir yr opsiwn o ad-dalu unrhyw dâl cronedig mewn rhandaliadau cyfnodol.